

FEDERAL ALMANYA ŞEHİR KÜTÜPHANELERİ*

Rahim ERİŞTİ

Türkiye - F. Almanya Kültür Mübadele Programı gereğince 7-24 Şubat 1977 tarihleri arasında Alman Hükümetinin davetlisi olarak adı geçen ülke kütüphanelerinde kısa süreli de olsa yaptığımız inceleme gezisi mesleki bakımdan bizim için çok istifadeli oldu. Bu bakımdan bize bu imkânı veren âmirlerimiz ile, gezi izlenimlerimizin bir kısmını meslektaşlarımıza sözlü olarak sunma fırsatı veren Türk Kütüphaneciler Derneği Yönetim Kurulu üyelerine minnettarlığımı belirtmek isterim.

F. Almanya'da bizi karşılayan mihmandarımızın bizi selâmlamasından sonra söylediği ilk söz «Disiplin ülkesine geldiniz.» olmuştu. Hakikaten gezi tarihinden iki ay önce hazırlanan program, bir kaç aksiliğin dışında hiç aksamadı. Normal mesai günlerinde (2 günü de karnavala rastladı) konumuzla ilgili olarak 20'nin üstünde kuruluşu ziyaret ettiğimizi belirtirsem, bu programın ne kadar yükü olduğu daha iyi anlaşılmış olur. Ziyaretimiz esnasında önce kurum yetkilisi ile görüşüp bilgi aldıktan sonra müessese gezilmekteydi. Onun için aşağıda bahsedeceğimiz kütüphaneler hakkında vereceğimiz bilgiler sadece bize anlatılanlar ile, bizim kısa süre içinde görebildiğimiz hususlardır.

Bu arada; geziye katılan ve bizim fahri başkanımız olarak seçtiğimiz Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi Müdürü Sayın Mihin Eren Hanımın Almanca'yı çok iyi bilmesi ve mütevaziliği sayesinde hiç sıkıntı çekmediğimizi, bu vesileyle kendisine minnettar olduğumuzu belirtmek isterim.

**

Konuşmanın bu bölümünde Alman şehir kütüphanelerinin bağlı olduğu makamı belirttikten sonra bazı şehir kütüphanelerinden ve bir de yine kütüphaneleri ilgilendiren bir başka kuruluştan bahsetmek istiyorum.

Bilindiği üzere, Almanya federalist bir idare esasına göre kurulmuş olduğundan bir milli kütüphanesi olmamıştır. Her eyalette değişik şekiller arzeden çeşitli mahalli kütüphanelere sahiptir. Bu yüzden üniversite kütüphanelerinin yanı başında devlet ve eyalet

kütüphaneleri de vardır. Bunlara ilâve olarak özel ilim dallarına ait büyük merkezi enstitülerin kütüphaneleri eklenir. Büyük endüstri ve iktisat birliklerinin kütüphaneleri ilk plânda üyelerine hizmet maksadıyla kurulmuşsa da bugün bunlarla, bakanlık gibi resmî kurumların kütüphaneleri de toplumun hizmetine açıktır.

Üniversite kütüphaneleri ile eyalet kütüphaneleri devlet teşekkülleridir. Şehir kütüphaneleri ise genellikle belediyelerin malıdır ve şehir kütüphanelerini kurmak belediyelerin görevidir. Ancak buna zorlanmamaktadırlar. Buna rağmen çok küçük belediyeler dışında kütüphanesi bulunmayan yer yok gibidir. Halka hizmet veren kütüphaneler belediyeler dışında eyaletlere bağlı olabildiği gibi, finansmanını üzerine almış olan kilise ve endüstri kuruluşları gibi müesseselere de bağlı olabilmektedir.

Almanya'nın Federal bir Eğitim Bakanı olmadığından şehir kütüphaneleri, eyalet büyükse burada Kültür Bakanı bulunmakta kütüphane de ona bağlı olmaktadır. Eyalet küçük ise kütüphane Eğitim Bakanlığına bağlı bulunmaktadır.

DUISBURG ŞEHİR KÜTÜPHANESİ (DUISBURG STADTBIBLIOTHEK)

Duisburg 500.000'den biraz fazla nüfusa sahip bir ağır sanayi şehridir. Sanayinin ağırlığı çelik ve kimya üzerinedir. Ruhr ve Rhein bölgeleri arasında küçük bir limana da sahiptir. 35.000 okulu ve bir üniversitesi mevcuttur. Üniversite yeni kurulmuştur ve 8.000 öğrenci vardır.

Duisburg şehri, Rhein Nehri boyunca ince, uzun ve dağınık bir şehir olduğundan burada sadece merkezi bir kütüphane ile yetinilmemiş, şehrin muhtelif yerlerinde 36 şubesi açılmıştır. Bu arada iki gezici kütüphane otobüsü de merkeze ve diğer şube kütüphanelere uzak olan bölgelere hizmet götürmektedir.

Şehir kütüphanesi, şehrin merkezi bir yerindedir. Giriş kısmı zengin bir satış mağazası gibi göz alıcıdır.

Kütüphanenin giriş katında iare servisi, gazete okuma yeri, televizyon seyretme kısmı, çocuk kitapları kısmı, çocuklara sahne gösterisi, masal anlatma, müzik eğitimi için bir oda ile yine çocukların evlerinde tercih ettikleri okuma şekillerinden olan yüzükoyun, sırtüstü yatarak okuma, ayaklarını duvara dayıyarak okuma, kitabın dizde okunması gibi durumlara imkân veren puf iriliğinde ve yapısındaki kumaş kaplı oturakların kademeli olarak dizilmesinden

meydana gelen kısım bulunmaktadır. Çocuklar buradan istifade etmek istediklerinde ayakkabılarını çıkarıp diledikleri kitaplarını okuyorlar.

Kütüphanenin birinci katı müracaat kısmıdır. Burada toplu kataloglar, ve müracaat kitapları bulunmaktadır. Tasnif edilmiş olan kitaplar konularına göre ayrı katlarda ve açık raflarda okuyucu hizmetine sunulmaktadır. Bu katlarda süreli yayınlarla o katdaki kitapların katalogu da yer almaktadır. Her kat ayrı ayrı renklere boyanmıştır. Böylece kitapların genel konuları renklerle sembolize edilmiş ve bu husus giriş katında herkesin görebileceği bir yerde belirtilmiştir. Meselâ merdivenle çıkan bir okuyucu, sarı renge boyalı kata çıkınca buranın «Eğitim ve Öğretim» konusundaki kitapların yeri olduğunu bilmektedir. Binanın içindeki sütunlar sanatkârene yapılmıştır. Bütün katlar ve merdivenler halifleksle döşenmiştir. Her katta okuyuculara rehberlik edecek meslekten bir kütüphaneci bulunmaktadır.

Giriş katında bulunan gazete okuma ve televizyon seyretme yerine girişte hiç bir engel bulunmamaktadır. Öyleki boş olan 10-15 dakikayı bile burada değerlendirebilmek mümkündür. F. Almanya televizyonu dört kanal üzerinden yayın yapmaktadır. Buraya konulmuş olan dört ayrı televizyondan, seyirci, istediği programı takip edebilmektedir. Televizyonun gürültüsünden başkalarının rahatsız olmaması için ses kulaklıklardan arzu edilen tonda dinlenilebilmektedir. Buranın etrafı panolarla da çevrilidir.

Duisburg Şehir Kütüphanesinin toplam kitap mevcudu 1 milyondur. 1976 yılında iare edilen kitap sayısı ise 4 milyon, bütçesi ise 14 milyon DM'dir.

Duisburg da 40.000 kadar da Türk işçisi bulunmaktadır. Bütün şehir nüfusunun % 16 sı kütüphaneyi kullanmaktadır. Bu yüzdeye her yaş ve meslekteki Almanlar dahildir. Oysa sadece işçi olan Türklerin % 15 i kütüphaneden istifade etmektedir. Bu konunun çok dikkate değer olduğunu bizzat Şehir Kütüphanesi Müdürü Sayın Franz Rakowski ifade etmiştir. Vatandaşlarımızın kütüphaneye olan bu ilgilerinden ötürü gezici kütüphanelerle Türklerin bulunduğu yerlere hizmet götürülmektedir. Gezici kütüphanenin önünde Türk Bayrağı resmedilmiş olup yanında Türkçe olarak «Misafir hemşhri-lerimize evlerinde okunmak üzere kitap verilir» diye yazılmıştır.

Duisburg Şehir Kütüphanesi Kuzey Rhein Westefalya Eyaletinin teknik konudaki neşriyatını toplamakta da görevlidir. Aynı zaman-

da üniversite kütüphanesi olmadığı için onun hizmetini de vermektedir.

Kütüphanenin bütün kitapları iare edilebilmektedir. İare işlemi fotokopi yoluyla yapılmaktadır. İare müddeti içinde iade edilmeyen her malzeme için 2 DM ve ayrıca her geçen hafta için 1 DM para cezası alınmaktadır.

HANNOVER ŞEHİR KÜTÜPHANESİ (ZENTRALVERWATUNG DER STADTBÜCHEREIN HANNOVERS)

Hannover Şehir Kütüphanesi F. Almanya'nın Nürenberg'deki kütüphanesinden sonra en eski kütüphanesi olup 1440 yılında kurulmuştur. Kütüphanenin 19 şubesi vardır. Bunlardan 17'si faaldir. Şehir Kütüphanesinin şubeleriyle birlikte kitap sayısı 1.200.000'dir. Bunun 500.000 kadarı merkez kütüphanesindedir.

550.000 nüfuslu Hannover'in 100.000'i kütüphaneye kayıtlıdır. 1976 yılında iare edilen kitap sayısı 4.000.000'dür ki bunun 950.000'i merkez kütüphaneye aittir.

Merkez Kütüphanede genellikle ilmi kitaplar, şube kütüphanelerinde ise her türden eser mevcuttur. Alman kütüphanelerinde, kütüphanelerarası işbirliği çok iyi bir şekilde organize edildiği için okuyucu, okumak istediği kitabı bulunduğu yerde bulamasa bile istediği takdirde elde edebilmektedir.

Hannover Şehir Kütüphanesi Müdürü Dr. Eyssen'in düşüncesine göre; kütüphanenin amacı, insanı bir ömür boyu kütüphane ile beraber yaşamaya alıştırmaktır.

Yetişen nesilleri kütüphaneye alıştırmak, kütüphanenin faydalarını öğretmek ve oradan istifadelerini temin etmek için ilkokul öğrencileri, sıra ile yılda bir yarım gün kütüphaneye getirilerek kütüphane tanıtılır ve nasıl istifade edileceği öğretilir. Lise ve dengi okulların kütüphanecilik dersi ise kütüphanede verilir. Böylece ilkokul öğrencilerinin % 50'si, diğer okulların % 64'ü kütüphaneyi kullanmaktadır.

Bu kütüphanenin giriş katında da gazete okuma yeri, iare servisi ve çeşitli konularda okuyuculara bibliyografya hazırlayan servis bulunmaktadır. Kütüphanenin kuruluşunun eski oluşu sebebiyle bir miktar da yazma ve nadir eser mevcuttur. Bu eserler bir nezaretçi refakatinde okutulmaktadır. Bunların dışındaki kitaplar okuyuculara iare edilmektedir.

Hannover Şehir Kütüphanesinin açık raflarda hizmete sunulan kitap sayısı 200.000 kadardır. Konularına göre ayrı katlarda bulunmaktadır. Kütüphaneyi, yeni gelen bir okuyucuya tanıtmak için banda alınmış ve kütüphaneyi tanıtan bilgi mevcuttur. Kaset teybe takıldıktan sonra okuyucuya verilmekte, teyp çalıştıktan sonra okuyucu tarif edilen yerlere girmektedir.

Diğer yandan kütüphanenin kapalı olduğu zamanlarda, okuyucu kütüphaneye telefon açıp istediği kitapları veya okumak istediği konuları söylemektedir. Telefona bağlı olan teyp de bunları kaydetmektedir. Böylece; mesai başlangıcında banda kaydedilen isteklere ait kitaplar daha okuyucu kütüphaneye gelmeden hazırlanabilmektedir.

Bu kütüphanede okuyucuya hizmet bakımından bir diğer özellik te henüz hakkında kitap yazılmamış konuların gazete kupürleri toplanmaktadır.

Kütüphanenin sanat kitaplarının bulunduğu bölümde, not almadan kitap okuyacak okuyucular için kitap raflarına bitişik oturma yerleri mevcuttur.

Müzik bölümünde ise, Türk müziği dahil olmak üzere plâklar mevcuttur. Okuyucular gerek salonda ve gerekse bankoda bulunan kulaklıklardan müzik dinleyebilmektedirler. Ayrıca yine bu bölümde bulunan slaytlar çok kullanışlı ve muhafazalı bir şekilde yerleştirilmiştir.

HILDESHEİM İSTASYON ÇOCUK KÜTÜPHANESİ (KREISBÜCHEREI İM SCHÜLERWARTERAUM DES HAUPTBANHOFS HILDESHEİM)

Hildesheim İlçesi, F. Almanya'nın Doğu Almanya hududuna yakın bir yerdedir. Burası 2. Dünya Savaşında çok büyük hasar gördü. Savaşın sonra yeniden inşa edildi. Blaupunkt radyo ve televizyon fabrikası bu ilçededir. Doğu Almanya hududuna yakın olması sebebiyle daha önce nüfusu azken şimdi kalabalıktır; 200.000 olup 1.700 kadar da Türk bulunmaktadır.

Hildesheim Belediyesi, her gün çeşitli vasıtalarla yakın köylerden gelip okullarına gitmek üzere ikinci vasıtanın kalkış saatini bekleyen çocukların boş zamanlarını değerlendirmek üzere ilçeye bir çocuk kütüphanesi yapmayı tasarlıyordu. Bu hususun gerçekleşmesi için yapılan görüşmeler neticesinde 1961 yılında, harpte yıkılmış olan tren istasyonu yeniden yapılırken Federal Demiryolu Teş-

kilâti yer verdi, İlçe İdaresi finansmanını temin etti, Belediye ise temizliğini ve bakımını üstlendi. Böylece ortaklaşa bir istasyon çocuk kütüphanesi kurulmuş oldu.

İstasyon Çocuk Kütüphanesi, yukarıda da belirttiğimiz gibi okul öğrencilerinin bir durak noktasıdır. 4.000 kadar çocuk okula gelip dönerken birinci vasıttan inip ikinci vasıtanın kalkış saatini beklerken aradaki boş zamanlarını değerlendiriyorlar. Verilen okul ödevlerini yapmış olanlar karşılaştırıyor. yapmamış olanlar yapıyorlar ve grup halinde çalışmalarına izin veriliyor. Öğrenciler burada derslerine çalışıyor, sandöviçlerini yiyor ve oyun oynayabiliyorlar. Bazı eşyalarını da kütüphanenin girişindeki dolaplara koyup kilitledikten sonra anahtarını üzerlerine alabiliyorlar.

Kütüphaneciler, kütüphanenin havasının bazen gürültülü olduğunu ifade ediyorlar. Ancak bundan şikâyetçi olmadıklarını belirterek, çocukların bu sayede dinlendiklerini ileri sürüyorlar.

Kütüphanenin, personel olarak 2 kütüphanecisi ve 4'de yardımcı elemanı bulunmaktadır. Bu kütüphaneye bağlı olarak 8 köyde daha şubesi mevcuttur. Belli bir miktar kitap, belli bir süre için şubelere gönderilmekte ve bu münavebe bile değiştirilmektedir. Kütüphanenin toplam 12.000 adet kitabı ve 80 oturma yeri mevcuttur. İki yıldan beri de okuyucularına plâk ve müzik kaseti de ödünç olarak vermektedir.

Kütüphanedeki kitaplar raflara konularına göre dizilmiştir. Bu arada roman türündeki eserlerin tasnifinde bunlara tasnif numarası yerine raptiye başı büyüklüğünde yuvarlak renkli kâğıtlar yapıştırılmıştır. Böylece tarihi, aşk ve polisiye romanlar birbirlerinden ayrılmaktadır.

Hildesheim İstasyon Çocuk Kütüphanesinde kitap, plak ve kasetler 3 hafta süreyle okuyucularına iare edilmektedir

Kütüphanenin, 1976 mali yılına ait kitap satın alma ödeneği 30.000 DM'tir. Bu paranın yarısı Federal Devletten gelir. Devlet, Doğu Alman hududuna yakın bölgelerde oturanların buralardan göç etmemelerini sağlamak için bu bölgelerin mahalli idarelerini kültürel, sosyal ve ekonomik yönden destekleyip buralarda çalışan memurlara daha fazla maaş ödenmektedir.

AMERİKAN HÂTIRA KÜTÜPHANESİ (AMERİKA GEDENKBİBLİOTHEK)

Amerikan Hâtıra Kütüphanesi F. Almanya topraklarının dışında Doğu Almanya topraklarının içindeki Batı Berlin'de bulunmak-

tadır. Müttefik - Kuvvetler tarafından bloke edilen Berlin'in 20 kaymakamlığından 8'i Ruslara, 12'si Batılı işgal kuvvetlerinin idaresine bırakılmıştır. Batı Berlin 1948-1949 yıllarında savaş sonrasının elem ve acılarının yanında bir de aç kalmıştı. Doğu Almanya topraklarında kaldığı için batı ile karadan irtibatı yoktu. Batı Berlin halkı, Doğu Almanya ve Rusya'nın teklif ettiği yiyecek ve sair yardımlarını kabul etmedi. Zaten bir işgal şehri olduğu için hava ulaşımı da ancak batılı işgal kuvvetlerinin elindeydi. Bu sırada sadece batının yardımını kabul ederek Amerikan Hava Kuvvetleri uçaklarının kurduğu hava köprüsü yoluyla ve halk arasında «Kuru Üzüm Bombardımanı» diye nitelendirilen yiyecek yardımını kabul etmişti. Amerikan Hükümeti, B. Berlin halkının bu acı yıllarının hatırasına; bir meslek okulu, bir müze veya bir kütüphaneyi hediye olarak yapmayı teklif etti. Berlin Senatosunda yapılan uzun münakaşalardan sonra kütüphane yapılması kabul edildi.

Biri Alman olmak üzere, Amerikalı mimarlar ve kütüphanecilerin işbirliği ile binanın plânı yapıldı. 1954 yılında kütüphane hizmete girdi. Kütüphane faaliyete başladığı zaman buraya okuyucu gelip gelmeyeceği konusunda büyük endişeler vardı. Tahminlerin aksine kütüphane açıldığında öyle bir okuyucu hücumuna uğradı ki kütüphanenin dışında bile kütüphaneye girmek isteyen okuyucular birikmişti. İçerisi ise ucuz satış yapan mağazalar gibi tıklım tıklımdı. Raflardaki kitapların hepsi iare edilince Müdür, daha sonra gelecek okuyucular için ne şekilde kitap temin edeceği endişesine düşmüştü.

Berlin Senatosu, Hâtıra Kütüphanesi'nin verimli faaliyetini gördükten sonra 1954 yılını müteakiben B. Berlinde 10 yıllık bir kütüphane plânlaması yaptı. Böylece Batılı işgal kuvvetlerinin idaresinde olan 12 kaymakamlık bölgesinde bu tip kütüphaneler kuruldu. Bugün Batı Berlin'de büyüklü küçüklü 104 kadar kütüphane bulunmaktadır.

Hâtıra Kütüphane, halk kütüphanesi mahiyetini taşımakta, her yaş ve seviyede, her meslekteki halka hitap etmektedir. İare hizmeti bakımından F. Almanya'nın en büyük kütüphanesidir.

Kütüphanenin kuruluşunun 20. yıldönümü olan 1974 yılında sağlanan tahsisatla kütüphaneye müzik bölümü ile yabancı halk yani misafir işçiler için kütüphane malzemesi konulmak üzere binaya ilâve yapıldı.

Müzik plâkları ve kasetlerin iaresinin kitap iaresini azaltacağı endişesi vardı. Ancak bunun tersi cereyan etti; müzik bölümünden

ödünç verilen plâk ve kasetler oranında müzikle ilgili kitaplar da iare hücumuna uğradı.

Misafir işçileri kütüphaneye çekebilmek için oyunlar satın alındı ve ailelere iare edildi. Bunları iade için gelenler kütüphaneyi görme ve tanıma fırsatı buldular. Böylece yabancı uyrukluların nisbeten kütüphaneye karşı ilgileri sağlanmış oldu. Bu kısımda Türkler için de 4.000 kadar Türkçe kitap mevcuttur.

Hâtıra Kütüphanesi'nin 450.000 kadar kitap varlığının 1/3'ü okuyucu salonunda, 2/3'ü kapalı depolardadır. Kapalı depoda bulunan kitabı isteyen okuyucu, istek fişini doldurup salonda görevli memura vermektedir. Memur bunu hava basınçlı boruyla depoya iletmektedir. İstenilen kitap depoda bulunan görevli tarafından anında bulunarak hususi bu iş için yapılmış asansörle okuyucunun bulunduğu kata gönderilmektedir.

Hâtıra Kütüphanesi'nin kitaplarının 1/3'ü bibliyografyadır. Bu sayede B. Berlin'in enformasyon merkezi ile, merkezi kütüphanenin görevini yerine getirmektedir. Kütüphane malzemesi olarak ayrıca 25.000 plâk, müzik kasetleri, çeşitli ülkeleri ve bu arada yurdumuzu da tanıtan diyaloglar da bulunmaktadır. Lisan öğrenmek için bir de laboratuvar mevcuttur.

Hâtıra Kütüphaneye yapılan ek bölümlerin birinde de Berlin'le ilgili bütün malzeme toplanmıştır. Ayrıca Berlin'li yazarlar ile, Berlin'de faaliyet göstermiş yazarların eserlerinin mikrofilmleri veya mikrofişleri bulunmaktadır.

Buraya kadar, her birini şöyle bir gördüğümüz ve derinlemesine inceleme yapamadığımız Alman kütüphanelerinin bazı ortak özelliklerinden bu son bölümde özet olarak bahsetmek istiyorum. Bu özellikleri şöyle sıralayabiliriz :

- 1 — Her kütüphane mekân olarak geniş yapılmış ve yapılırken 25 yıllık ihtiyaç göz önüne alınmıştır. Bu arada her kütüphanenin 10 yıllık faaliyetleri programlanmıştır.
- 2 — Bütün kütüphaneler rahat edilebilecek bir yerdir. Her tarafı dekore edilmiştir. Oturma yerleri tek tip değil çeşitlidir: Masa, koltuk, tekli masa v.s. Kütüphanenin her tarafı döşelidir. Mefruşat hususunda hiç bir masraftan kaçınılmamıştır. Göz zevki iç açıcudur.
- 3 — Ödünç verme servisleri kütüphanenin giriş katında olup fotokopi yardımıyla yapılmaktadır. Böylece okuyucunun za-

manı israf edilmemektedir. Okuyucuya birden fazla malzeme ödünç olarak verilmektedir.

- 4 — Kütüphane malzemesi sadece kitap ve süreli yayın değil; plâk, kaset, slayt v.d. de dahildir.
- 5 — Kütüphaneler arasında okuyucu hizmetleri bakımından iyi bir işbirliği mevcuttur.
- 6 — Kütüphanelerde para ile çalışan ve genellikle her katta bulunan fotokopi makinaları mevcuttur.
- 7 — Çocuk kütüphanelerinde çocuklar ile ailelerin çocuklarla oynamaları için oyuncaklar mevcuttur ve bunlar da iare edilmektedir.

Halka Açık Kütüphaneler İçin Satın Alma Merkezi

EKZ

(EINKAUFSZENTRALE FÜR ÖFFENTLICHE BÜCHEREIEN)

Bu merkezin amacı, kütüphaneler için lâzım olan her türlü malzemeyi temin etmektir.

Bu fikir 1922 yılında ileri sürüldü ve 1945'de gerçekleşti. EKZ normal bir firma özelliğindedir. Özel bir kişinin malı olmayıp bir limited şirkettir. Buranın sahibi Federal Almanya'nın bütün eyaletleri ve bir çok şehirleridir. EKZ kurulurken bazı şehirler merkezi kuruluşunu finanse etmişlerdir. Merkez faaliyete geçtikten sonra her hangi bir katılma payı söz konusu değildir.

Bir kitap piyasaya çıkmadan önce kitabın editörü tarafından EKZ'ye gönderilir. EKZ'nin 350 kadar çeşitli konularda bilgi sahibi olan uzmanları bulunmaktadır. Forma halindeki kitap, konusu itibariyle kritiğinin yapılması için ilgili olduğu uzmana gönderilir. Uzman kişi kitabı bir hafta içinde değerlendirilmesini yapar ve EKZ'ye iade eder. Bu değerlendirmeye göre kitap satın alınacaksa, daha piyasaya çıkmadan EKZ tarafından ilk sipariş verilir.

Bu arada Merkez tarafından satın alınan kitabı tanıtan pembe kartlarla durum kütüphanelere bildirilir. Ayrıca yine EKZ tarafından ayda bir olarak yayınlanan ve yılda 5.000 yeni kitabı tanıtan bir bülten çıkarılır. Gerek kartlarla ve gerekse bültenle yılda 10.000 kadar kitap tanıtılmış olur. Kütüphane yöneticileri, bunlar arasından seçtikleri kitapların listesini hazırlayıp EKZ'ye siparişlerini verirler. EKZ'ye gelen talepler arttıkça o eserden editöre yeniden si-

pariş verilir. Böylece satılık kitapların depoda yığılması önlenilmiş olur.

Editörlerin çıkardığı kitaplar normal ciltlidir. Kitaplar bu haliyle kütüphane okuyucusuna verildiği takdirde çabuk eskiyecektir. Onun için forma halinde satın alınan kitapların EKZ'de özel olarak sağlam cilt yapılır. EKZ. ciltleyerek kütüphanelere sattığı kitaplar için kitap başına 3.10 DM fazla fiyat koymaktadır. Bu fiyata kitabın katalog fişleri ile, iare için lüzumlu basılı evrakları da dahildir.

EKZ'de sadece yeni kitapların cildi yapılmamakta, kullanılmaktan hasar görmüş olan kitaplar ile çocuk kütüphanelerindeki oyuncaklar onarılmakta ve süreli yayınların ciltleri de yapılmaktadır. Buradaki cilt yapma işi, piyasaya göre yarı fiyatına mal olmaktadır. Yapılan cilt çok sağlamdır. Ayrıca üzerine plâstik kap da geçirilmektedir.

EKZ'de kütüphaneler için çeşitli tiplerde okuyucu ve personel masası, koltuğu, sandalyesi, çocuk kütüphaneleri için çeşitli ebat ve şekillerde masa ve oturaklar, kitap rafı ve diğer kütüphane mobilyaları örnek olarak bulunmakta fakat yapılmamaktadır. Bunlar EKZ'nin anlaşmalı bulunduğu mobilyacılar tarafından yapılmaktadır. Kütüphane mobilyaları için çeşitli yeni şekiller çizen iki de anlaşmalı iç mimar mevcuttur, kontratlı mobilyacılar, sipariş durumuna göre istenileni yapmaktadırlar.

EKZ, kütüphanelere sattığı her malzemenin fiyatında % 10 indirim yapmakta ve malzemeyi gönderme ücreti talep etmemektedir.

(*) XIII. Kütüphane Haftası münasebetiyle, 30.3.1977 günü Millî Kütüphane'de yapılmış olan konuşmadır.